

Avgust 2010

**Krepitev institucionalne in administrativne usposobljenosti
ZDOPS-a na področju socialnega dialoga v obrti in podjetništvu**

Operacijo DialogeM delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: Institucionalna in administrativna usposobljenost; prednostne usmeritve: Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

eNOVICE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

leto 1

številkla 3

Vsebina

Uvodne besede	2
Strokovni obisk, Litva	3
Strokovni obisk, Danska	7
Napoved dogodkov	8

Izdajatelj

**Združenje delodajalcev
obrti in podjetnikov
Slovenije-GIZ (ZDOPS-GIZ)**

Celovška 71
p.p. 2350
1000 Ljubljana, Slovenija

DŠ: SI 97280062
MŠ: 5860172000

tel.: +386(0)1 583 0572
fax.: +386(0)1 583 0805
E-pošta: info@zdops.si

Uvodne besede

Spoštovane bralke in bralci!

Poletje in čas dopustov gre proti koncu in pred vami je tretja številka E-novic, ki vam prinaša informacije o delu združenja tako na področju socialnega dialoga, ki ga vodimo z državo in sindikati, prav tako pa tudi o delu in aktivnostih na projektu DialogeM. Želimo vas opozoriti na aktivnosti, ki se bodo dogajale na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju v dneh od 8. do 15. septembra 2010. Na sejmu se bomo predstavili z lastno stojnico, izvedli anketo med obiskovalci-udeleženci in imeli zanimivo predavanje o danskem modelu trga dela in socialnega dialoga. Vabimo vas, da se obiščete obrtni sejem in nas obiščete na našem razstavnem prostoru, prav tako pa ste vabljeni tudi na predavanje.

Igor Antauer
Generalni sekretar

Tudi v poletnem času se dogajanje na področju pokojninske reforme ni ustavilo in javna razprava o novem pokojninskem zakonu je odprta do konca avgusta 2010. Pripravljajo se tudi spremembe zakona, ki ureja delovna razmerja predvsem v delu, ki ureja prehod delavcev k drugemu delodajalcu, torej s problematiko tako imenovanih slamnatih podjetij.

2

Preberite si tudi poročilo z strokovnega obiska pri delodajalski organizaciji v Livi in na Danskem. Gre za dva precej različna modela socialnega dialoga in organiziranosti, prav gotovo pa se da najti v enem in drugem modelu nekaj koristnih informacij in dobrih praks za slovenski prostor.

Vsi sodelavci strokovne službe ZDOPS upamo, da ste lepo preživeli poletne dni in se veselimo srečanja z vami na kateri od naših skupnih aktivnosti jeseni.

Strokovni obisk, Litva

Konec maja sva Igor Antauer in Tomaž Bernik bila na strokovnem obisku v Litvi, pri sorodni delodajalski organizaciji Lietuvos Verslo Darbdaviu Konfederacija (Litvanska gospodarska delodajalska konfederacija), z namenom navezave partnerskih stikov s to delodajalsko organizacijo in spoznavanjem njihove organizacije in njihovega dela ter načina socialnega dialoga v Litvi.

Lietuvos Verslo Darbdavių
Konfederacija

3

Prvi dan je bil opravljen spoznavni sestanek z Generalnim direktorjem, Danas Arlauskas in Vaidotas Levickis, Vodjem projektnega oddelka Litvanske gospodarske delodajalske konfederacije in uvodoma so nama predstavili Litvo, predstavili osnovne podatke o Litvi, zgodovinska dejstva ter trenutno stanje ekonomije ter stanje na trgu dela. V nadaljevanju sva predstavila projekt DialogeM ter namen in cilje projekta, kakor tudi namen in cilje obiska v Litvi. Na kratko sva predstavila Slovenijo, osnovne podatke, stanje ekonomije, stanje na trgu dela ter aktualnosti glede socialnega dialoga. Predstavila sva tudi ZDOPS ter organizacijo in delovanje Slovenskega Ekonomsko socialnega sveta.

Naslednji dan so nama predstavili okvirno strukturo litvanskih socialnih partnerjev, ter osnovno organizacijo Litovske gospodarske delodajalske konfederacije. Ta delodajalska organizacija združuje več kot 1.500 podjetij in okoli 16.000 samozaposlenih, ter je edini zastopnik interesov mikro, malih in srednjih delodajalskih podjetji v Litvi. So člani Litvanskega tripartitnega sveta. Delovanje njihove organizacije je usmerjeno predvsem sektorsko, imajo pa tudi nekaj sektorskih (dejavnostnih) struktur v regijah. Pravil glede take regionalne organiziranosti ni in se taka organizacija ravna predvsem na potrebe regionalnih okolij (npr: močni lesni sektorji imajo v takih okoljih tudi regionalne strukture v teh okoljih).

V popoldanskem času so Litvanski partnerji organizirali sestanek na sedežu Litvanske konfederacije sindikatov. Sprejeli so naju Danute Šlionskiene, sekretarka za mednarodne odnose in direktorica sklada za izobraževalno podporo ter predstavniki nekaterih drugih sindikatov, ki so včlanjeni v to konfederacijo.

Na sestanku so nam predstavili sindikalni pogled na socialni dialog v Litvi. Zanimalo naju je kako so urejene kolektivne pogodbe ter izvedela, da celotno strukturo socialnega dialoga ureja zakon o delu. Zanimiva je bila informacija, da ima Litva samo eno branžno kolektivno pogodbo na nacionalni ravni in sicer za javne uslužbenke. Ostala delovna razmerja se urejajo s pogodbami o zaposlitvi in neposredno povezavo z zakonom o delu. Nekatera velika podjetja predvsem v tuji lasti pa imajo tudi kolektivne pogodbe na ravni podjetja (podjetniške kolektivne pogodbe). Večjih delavskih nemirov ne poznaj, zadnji znani je bil leta 2000 in sicer stavka javnih uslužbencev. Specifika manjših delodajalcev ni posebej urejena, tudi ne v zakonu o delu. Sindikat malega gospodarstva ni organiziran kot posebna konfederacija. Posebna zanimivost so lokalni oziroma regionalni Ekonomsko socialni sveti, ki sicer niso organizirani v vseh sredinah. Sindikati so v njih zastopani s svojimi lokalnimi oziroma regionalnimi zastopniki. Tam obravnavajo lokalne oziroma regionalne teme, ki so usmerjene razvojno, v krizi pa tudi v zmanjševanje socialnih tenzij.

19. – 22 maj 2010

Strokovni obisk v Litvi.

Foto galerija

Tretji dan sva obiskala Združenje Litvanske zbornice za trgovino, industrijo in obrt. Z njimi smo izmenjevali izkušnje za področje obrti, podjetništva in malega gospodarstva. Situacija pri njih je podobna kot pri nas, saj imajo veliko število malih enot v veliko dejavnostih, ki na enoto zaposlujejo malo število delavcev. Njihovo povezovanje je na nacionalni ravni težko. Na lokalni in regionalni ravni pa interes in motiv za uveljavljanje interesov večji. V bližnji prihodnosti ne razmišljajo o kolektivni pogodbi za malo gospodarstvo. Popoldan pa je bil namenjen obisku pri generalni sekretarki tripartitnega sveta Litve ga. Valdo Michailinašte.

Litvanski ekonomsko socialni svet dela po obliki tripartitnega sveta Republike Litve. Delovanje tega sveta je opredeljeno v 44. in 45. členu Zakona o delu in je najpomembnejša institucija dialoga. Natančna razmerja pa ureja poslovnik sveta. Svet je bil ustanovljen 5. maja 1995 in ima med letom 10-15 sestankov, ki obravnavajo socialna in ekonomska vprašanja, predloge zakonov, ki so vezana na delovna razmerja ter plače. Pogosta vprašanja pa so povezana tudi z zaposlovanjem, socialnim in zdravstvenih zavarovanjem, ilegalnim zaposlovanjem, zavarovanjem, davčnim sistemom, vprašanji zdravstvene nege in podobno. Svet ima svoje odbore in sicer štiri stalne za delovna razmerja, plače, zaposlovanje in socialno varnost.

Svet sprejema svoje odločitve s konsenzom. Odločitve in priporočila glede zakonskih predlogov se običajno predstavijo parlamentu in Vladi Republike Litve. Vlada mora objaviti odločitve sveta. Svet sprejema tudi tripartitne pogodbe, ki so politične narave. Te dokumente se objavlja tudi v Uradnem listu.

V večernih urah smo opravili zaključni sestanek na Litvanski gospodarski delodajalski konfederaciji z namenom zaključka obiska v Litvi ter da se dogovorimo za nadaljnje sodelovanje. Takrat sva tudi uradno povabila gospoda Levickisa, da se udeleži v prvi polovici leta 2011 mednarodnega posveta v okviru DialogueMa. Kljub temu, da je zgodovina Litve podobna slovenski so razlike bistvene. Socialni dialog je nekoliko drugačen kot pri nas. Tripartitni svet Republike Litve je bolj determiniran in sicer z Zakonom. Prisotnost delodajalskih organizacij in tudi sindikata je večja na lokalnem nivoju saj tam delujejo tudi regionalni ekonomski socialni sveti. Dejavnostnih kolektivnih pogodb razen v javni upravi ne poznajo. Velika redkost so tudi delavski protesti. V obdobju po komunizmu je znan samo eden v javni upravi.

Strokovni obisk, Danska

7. – 9. julij 2010

Strokovni obisk na Danskem

Foto galerija

V začetku julija sva Igor Antauer in Tomaž Bernik bila na strokovnem obisku na Danskem, pri delodajalski organizaciji Dansk Arbejdsgiverforening (Konfederacija danskih delodajalcev), z namenom navezave partnerskih stikov s to sorodno delodajalsko organizacijo in spoznavanjem njihove organizacije in njihovega dela ter načina socialnega dialoga na Danskem s poudarkom na modelu varne prožnosti.

Prvi dan je bil opravljen spoznavni sestanek z vodstvom Konfederacije danskih delodajalcev., kjer so bile izmenjane osnovne informacije glede namena najinega obiska v okviru operacije DialogeM. Uvodoma so nama predstavili Dansko, zgodovinska dejstva in tradicijo socialnega dialoga na Danskem ter trenutno stanje ekonomije ter stanje na trgu dela. Konfederacija danskih delodajalcev vključuje različna združenja, ki pokrivajo vse dejavnosti, člani so združenja in zbornice in ne podjetja. Pokrivajo približno 90% vseh zaposlenih na Danskem.

Sledil je sestanek s Henningom Gade, ki je na danski konfederaciji delodajalcev odgovoren za flexicurity s poudarkom na staranju prebivalstva in Benjaminom Holst, ki sta nama predstavila Danski flexicurity model in socialni dialog. Socialni dialog na Danskem ima zelo dolgo tradicijo saj so že leta 1890 ustanovili tkimv. Delovno sodišče, ki je namenjen reševanju delovno pravnih sporov. To sodišče ima drugačno vlogo kot slovensko delovno sodišče, saj posreduje predvsem v sporih, ki jih socialni partnerji ne morejo rešiti sami in ne kot naše, ki velikokrat odloča v individualnih sporih. Dansko delovno sodišče je sestavljeno iz sodnika, ki ga izbereta in potrdira oba socialna partnerja, v senatu pa sodeluje enako število predstavnikov delodajalcev in delojemalcev. Odločitev sodišča mora biti enotna in je zavezujoča za obe strani, samo delovanje pa je bolj podobno mediaciji.

Glede na dolgo tradicijo in razvitost socialnega dialoga je zelo težko primerjati ureditve na Danskem in v Sloveniji. Danska nima Zakona o delovnih razmerjih, ki pri nas ureja okvir delovno pravnih razmerij. Večina delovno pravnih razmerij se ureja s kolektivnimi pogodbami na ravni dejavnosti, plačni sistem pa na ravni podjetja.

Gospod Henning je predstavil model flexicurity in sicer njegovo obliko »triangla«. Prva stranica predstavlja sistem hitrega zaposlovanja in hitrega odpuščanja (easy hire – easy fire), naslednja stranica aktivno usposabljanje zaposlenih in brezposelnih, tretja stranica pa predstavlja socialno komponento in sicer visoka nadomestila in dolgo trajanje prejemanja. Povprečno nadomestilo za brezposelnost je višja od 2.000,00 EUR, trajanje prejemanja pa do 2 leti. Nezaposleni se zelo hitro zaposlijo in rok prejemanja denarnega nadomestila je v povprečju le mesec dni.

Sestala sva se tudi z ga. Dorthe Andersen, ki je predstavnica danske delodajalske konfederacije v Bruslju in se dogovorila tudi za njeno predavanje na Mednarodnem obrtnem sejmu 2010 v Celju.

V popoldanskih urah je sledil sestanek s predstavnikoma Danske konfederacije sindikatov. Predstavila sta nama sindikalni pogled na socialni dialog na Danskem in sindikalni pogled na flexicurity. Pripravili so predstavitev, kjer pa so v nazivu zamešali Slovenijo in Slovaško, kar kaže na našo prepoznavnost v nordijskih deželah.

Predstavili so tudi delovanje sindikata v podjetjih, kjer imajo v večini svojega sindikalnega zastopnika (Job steward). Njegova naloga je komunikacija s sindikalno centralo. Konfederacija združuje 18 pridruženih sindikatov s članstvom približno 1 milijon. V sindikate na Danskem je včlanjeno okoli 75% vseh zaposlenih. Sodelovanje z delodajalci ocenjujejo kot zelo dobro, v sistemu flexicurity pa opozarjajo na nižanje pravic za primer brezposelnosti, saj je bila v lanskem letu znižana doba prejemanja nadomestila s 4 let na 2 leti. Sindikati se veliko ukvarjajo z zdravjem in varstvom pri delu, ki je na Danskem zakonsko urejeno, po predhodni uskladitvi socialnih partnerjev.

Predstavili so nama tudi sistem kolektivnega dogovarjanja, kolektivne pogodbe pa se sklepajo na centralni in lokalni ravni ter na nivoju podjetja. Kolektivne pogodbe vsebujejo pravila o:

- plači in delovnih urah,
- dolžini delovnih ur in nadurnega dela,
- dopusti,
- delavski predstavnik in predstavnik za zdravje in varstvo,
- pogoji za bolniško odsotnost,
- odpuščanje,
- pravila za porodnice in matere,
- pokojnine.

Kolektivne pogodbe se sklepajo za določen čas in sicer v času krize za obdobje dveh let, v preteklosti pa so se sklepale tudi za daljša obdobja.

Zaključek

Zanimivo je bilo spoznati tako različne ureditve, ki so zelo težko primerljive z ureditvijo v Sloveniji. Danski model temelji na dogovarjanju in kolektivnih pogodbah ter sploh nimajo zakona, ki bi urejal delavna razmerja kot ga poznamo pri nas. Njihov model ima zelo dolgo tradicijo in vse se ureja dogovorno. Posamezne elemente in dobre prakse bo možno prenesti tudi v druge države EU, modela v celoti pa verjetno ne. Zanimiv je tudi odnos danskih socialnih partnerjev do direktiv EU, saj menijo, da so prevelik poseg v avtonomno odločanje socialnih partnerjev. Popolnoma drugačen je model Litve, ki je bivša sovjetska republika in ravno tako mlada demokracija kot Slovenija, pa vendar ima zelo različno ureditev od slovenske. Kolektivnih pogodb na ravni dejavnosti z izjemo ene ne poznajo in ureditev prepuščajo zakonu. Vloga socialnih partnerjev pa je vidnejša na lokalni ravni, kjer so organizirani neke vrste tripartni ekonomsko socialni sveti. Zanimivost in kot se je pri njih pokazalo kot dobra praksa pa so športne igre, ki jih organizira delodajalska organizacija in nanj povabi predstavnike socialnih partnerjev in kot so nama zatrdili v takem neformalnem srečanju rešijo marsikateri problem.

Najava dogodkov

Maribor 25. avgust 2010

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije bo v sklopu operacije DialogeM v sredo, 25. avgusta 2010 ob 11.00 uri v predavalnici gostišča Kobra, Limbuška 52, 2000 Maribor izvedlo usposabljanje z nazivom Nove vrednote skozi socialni dialog z namenom seznanitve z rezultati projekta in oblikami mreženja na nivoju regijskih odborov ZDOPS.

Usposabljanje bo izvedel dr. Vlado Dimovski, redni profesor na Ekonomski fakulteti univerze v Ljubljani in bivši minister za delo, družino in socialne zadeve.

Predstavili bomo izvedene aktivnosti v okviru operacije DialogeM, s poudarkom na vsebinah, ki se neposredno vežejo na delo RO ZDOPS in udeležence seznanili z rezultati projekta.

Celje 8. – 15. september 2010 – MEDNARODNI OBRTNI SEJEM

Razstavn prostor ZDOPS v hali A

8. - 15. 09. 2010 *izvedba ankete med obiskovalci-podjetniki MOS o poznavanju socialnega dialoga*

13. 09. 2010 ob 13.30 *novinarska konferenca operacije DialogeM*

13. 09. 2010 ob 14.00 uri v dvorani *Celjanka »Danski model trga dela – v 10. primerih«*

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije bo v sklopu operacije DialogeM, ki ga delno sofinancira Evropska Unija, Evropski socialni sklad, organiziralo predavanje z namenom predstavitve dankega modela trga dela, ki ga bo predstavila ga. Dorthe Andersen, direktorica EU politike pri Konfederaciji danskih delodajalcev. S predstavitvijo dankega modela želimo približati posebnosti dankega socialnega dialoga ter rešitve, ki imajo že več kot 100 letno uspešno tradicijo v urejanju medsebojnih odnosov med delodajalci in delavci ter državo. Predstavitve je pripravljena tako, da bodo predstavljene dobre in tudi nekatere manj dobre prakse dankega modela trga dela, ki jih verjetno v popolnosti ne moremo prenesti v slovenski prostor, lahko pa se iz njih naučimo nekaterih dobrih praks, ki bi služile izboljšanju socialnega dialoga tako na državnem kakor tudi na podjetniški ravni.

Gre za eno redkih priložnosti, ko se lahko o uspešnem dankega socialnem modelu, ki obsega tudi socialni dialog in prožno varnost, poučimo tudi v Sloveniji.

Predavanje je namenjeno vsem, ki smo vključeni v socialni dialog tako na ravni države, regije ali podjetja.

Vljudno vabljeni!

Povezave

[Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko](#)

http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_evropske_kohezijske_politike/

[Tehnični sekretariat za NVO in SOCIALNE PARTNERJE](#)

<http://www.pitija.com/ts/>

[Ministrstvo Republike Slovenije za javno upravo](#)

http://www.mju.gov.si/si/strukturni_skladi/

Kontakti

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije-GIZ (ZDOPS-GIZ)

Association of Employers in Craft and Small Business of Slovenia (AECSS)

Celovška 71
p.p. 2350
1000 Ljubljana, Slovenija

tel.: +386(0)1 583 0572
fax.: +386(0)1 583 0805
E-pošta: info@zdops.si

Združenje delodajalcev obrti
in podjetnikov Slovenije GIZ
www.zdops.si

Uporaba besedil iz teh eNovic je dovoljena le z navedbo vira !

8

Zahvaljujemo se vam za pozornost, ki ste jo namenili tej številki eNovic. Veseli bomo vašega odziva na info@zdops.si s predlogi, pohvalami in tudi kritikami. Posredujte te eNovice še drugim stanovskim kolegom.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO